

Czwarte stwierdzenie biegusa tundrowego *Calidris pusilla* na Pomorzu

ZBIGNIEW KAJZER, SEBASTIAN GUENTZEL

20 lipca 2012 roku podczas obserwacji ptaków na polu refulacyjnym na Zalewie Szczecińskim pod Świnoujściem (woj. zachodniopomorskie) zauważyliśmy charakterystycznie ubarwionego biegusa *Calidris* sp. w towarzystwie dorosłego biegusa malutkiego *C. minuta*. Dostrzeżone cechy pozwoliły nam szybko oznaczyć ptaka jako biegusa tundrowego *C. pusilla* w pełnej szacie godowej (fot. 1). Po wykonaniu dokumentacji fotograficznej z większej odległości biegusy spłoszyły się i dopiero po dwóch godzinach intensywnych poszukiwań udało się nam ponownie odnaleźć biegusa tundrowego, tym razem w towarzystwie dwóch biegusów małych *C. temminckii*. Po około 20 minutach ptak po raz kolejny zniknął nam z pola widzenia i już go nie zaobserwowaliśmy. Obserwacji dokonano przez lornetki 10x42 oraz lunety 20-60x80 i 25-50x80. Wykonano dokumentację fotograficzną, a obserwacja została upubliczniona za pośrednictwem komórkowego serwisu PGL. W kolejnym dniu biegusa tundrowego już nie zaobserwowano.

Obserwowany biegus był nieznacznie większy od biegusa malutkiego i biegusa małego, sylwetka była bardziej krępa. Upierzenie było szaro-biało-czarniawe, co wyróżniało go od innych biegusów już na pierwszy rzut oka. Ptak nie posiadał żadnych piór z rdzawym zabarwieniem. Czarny dziób, w porównaniu z dziobem biegusa malutkiego, był wyraźnie grubszy i niemal prosty. Nogi czarne, między środkowym, a zewnętrznym palcem błona pławna niedostrzeżona w terenie, a wyraźnie widoczna jedynie na jednym ze zdjęć. Na piersi szeroka obroża utworzona z drobnych kresczek. Bardzo delikatne kreskowanie zauważalne także gdzieś na bokach, spód biały. Na wierzchu ciała mozaika szarości i czerni, część barkówek czarnych z wąskimi szarawymi obrzeżeniami. Wierzch głowy z wyrazistym ciemnym kreskowaniem. Końce lotek mniej więcej równe długością z końcem sterówek. W locie na skrzydle widoczny bardzo wąski jasny paseczek skrzydłowy. Środkowe sterówki i ich pokrywki nadogonowe czarne, po bokach pokryw nadogonowych białawe plamy, a pozostałe sterówki szarawe.

Obserwacja została zaakceptowana przez Komisję Faunistyczną jako piąte stwierdzenie biegusa tundrowego w Polsce. Gatunek ten dotychczas obserwowano od 30 kwietnia do 1 maja 2000 w Spytkowicach koło Zatora (woj. małopolskie) oraz trzykrotnie nad Zatoką Gdańską: 20 lipca 2000 i 30 września 2007 w ujściu Wisły oraz 9 września 2000 w ujściu Redy (Zieliński et al. 2001, Malczyk et al. 2012). Niniejsze stwierdzenie biegusa tundrowego jest więc czwartym dokonaniem na Pomorzu i zarazem pierwszym regionalnym stwierdzeniem poza Zatoką Gdańską. Biegus tundrowy gniazduje w tundrze od Alaski po Labrador, a zimuje na wybrzeżach Ameryki Południowej (Sibley 2000, 2003). W Europie pojawia się głównie późnym latem i jesienią, przede wszystkim na Wyspach Brytyjskich (corocznie), we Francji i Hiszpanii, rzadziej w Holandii i w krajach skandynawskich, a tylko wyjątkowo w środkowej Europie (Zieliński et al. 2001, Malczyk et al. 2012,

Fot. 1. Dorosły biegus tundrowy, Świnoujście, 20.07.2012 (fot. Z. Kajzer)
Photo 1. Adult Semipalmated Sandpiper, Świnoujście, 20.07.2012

www.tarsiger.com). Większość polskich stwierdzeń biegusa tundrowego może być powiązana z dużymi nalotami odnotowanymi w Europie w bezpośrednio poprzedzających je latach 1999 i 2011 (Rogers & Rarities Committee 2000, Fahy 2011, Hudson & Rarities Committee 2012) i dotyczyć ptaków, które przezimowały w Europie lub Afryce.

Fourth record of Semipalmated Sandpiper *Calidris pusilla* in Pomerania. An adult Semipalmated Sandpiper was observed and photographed (Photo 1) on the Szczecin Lagoon at Świnoujście on 20 July 2012. This is the fourth record of this species in Pomerania (and the fifth in Poland). The four previous records in Poland were in 2000 (three) and in 2007. Accepted by the Polish Bird Rarities Committee.

Literatura

- Fahy K. 2011. Irish Rare Bird Report 2011. IRBF PDF.
Hudson N. & Rarities Committee 2012. Report on rare birds in Great Britain in 2011. British Birds 105: 556–625.
Malczyk P., Kajzer Z., Rubacha S. 2012. Trzecie stwierdzenie biegusa tundrowego *Calidris pusilla* na Pomorzu. Ptaki Pomorza 3: 120–122.
Rogers M. & Rarities Committee 2000. Report on rare birds in Great Britain in 1999. British Birds 93: 512–567.

- Sibley D.A. 2000. National Audubon Society The Sibley Guide to Birds. Alfred A. Knopf, New York.
- Sibley D.A. 2003. The Sibley Field Guide to Birds of Eastern North America. Alfred A. Knopf, New York.
- Zieliński P., Mokwa T., Król J., Malczyk P., Nowak D., Górecki D., Włodarczyk A. 2001. Biegus tundrowy *Calidris pusilla* nowym gatunkiem dla Polski. Problemy identyfikacyjne. Not. Orn. 42: 275–282.

Zbigniew Kajzer, Wiosny Ludów 3/35, 71-471 Szczecin, atricilla@interia.pl

Sebastian Guentzel, Chopina 51, 71-450 Szczecin, limicola@interia.pl